

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 195.

V Ljubljani, v torek 27. avgusta 1889.

Letnik XVII.

Nemška irredenta.

Zadnje dni so razni nemški liberalni listi, na čelu jim „N. F. Pr.“, grozno bobnali proti konservativni stranki ter ji predbacivali, da je sovražna avstrijsko-nemški zvezi. „Glejte konservativce, katoliške, ti so izdajalci domovine; njim je Avstrija le „karta“ v igri jezuitov; njim ni ležeče na Avstriji, da le igro dobé.“

Te besede je pisala „N. F. Pr.“, ki je nekdanja poveljavala Mazzinija, moža, kateremu je bilo géslo celo življenje: Avstrija mora razpasti. Mazzini je najemal zavratne morilce proti hrabrim avstrijskim vojakom; Mazzini je celo proti osebi cesarjevi najel zavratnega morilca. In tega načelnika morilcev in prekucuhov je imenovan židovski list slavil v svojih člankih. Ko so mehiški prostozidarji ustrelili plemenitega brata našega presvetlega cesarja, židovski listi niso žalovali z našo slavno cesarsko hišo. Te vrste listi so se vedno veselili, ako se je zrušil vladarski prestol in je oligarhija ali anarhija stopila na krmilo. Nemški liberalci so si po nesrečni vojski l. 1866 mčli roke, ko so slišali „plavati škrlance v ozračji nad kraljevogrškim bojiščem in peti pesen novorojene prostosti“.

Te vrste možje pa so tudi mladino vzgojili v ideji, da se mora Avstrija spojiti s Prusijo; učencem na ljudskih šolah dajejo v roke pisalne zvezke s podobami pruskih knezov in vojskovodij; v šolske knjižnice so vtihotapili knjige, v katerih poveljujejo Prusijo, a z malim spoštovanjem govoré o Avstriji in naši vladarski hiši; godove in rojstvene dneve sosednih vladarjev opisujejo v navdušenih člankih, našega blagega vladarja se spominjajo s kratkimi vrsticami. Da trud teh brezdomovinskih ljudi ni brezuspešen, dokazujejo mnoga znamenja.

Tako poročajo nekateri nemški listi, da so nemški osmošolci v Krumlovu pred slovesom priredili neko dijaško veselico. Vršile so se tu na-

pitnice na nemško domovino, na Bismarcka itd., dijaki so tudi zapeli slavnostno pesen, ki se končá z besedami: „Für ein grosses Vaterland, das umschliesst, was deutsch man nennet und nur schwache Grenzmark trennet! Fallen muss die letzte Wand!“

Torej pasti mora meja, ki loči našo Avstrijo od nemške države, in da se ta čin preje zgodi, je sveta dolžnost vsakega nemškega moža. Mogoče, da bode ta ali oni opravičeval „mlado, vročo kri“, ki ne vé, kaj dela, ter govorjene besede ali tajil ali drugače tolmačil. Toda, kar so mladi kljuni peli v oni slavnostni pesni, tega ne morejo tajiti, ne drugače tolmačiti. In ti mladiči so bili gojenci c. kr. državne gimnazije v Krumlovu. Neki oficijozni list, ki je sicer gluh za vse enake dogodke v nemškem taboru, grajal je ostro izgrede v Krumlovu. „Lep duh naudaja krumlovsko gimnazije! Vendar moramo vprašati, kdaj in kdo je šolski mladini vcepil ta duh!“ Na vsa taka vprašanja je lahek odgovor. To bi bili morali oficijozni že prej vprašati, in ne bilo bi prišlo tako daleč. Na to pa tudi misliti ni, da bi velike šole, vseučilišča popravila, kar so spridile ljudske in srednje šole.

Stvar pa ni smešna ali otročja, temveč v sedanjih avstrijskih razmerah jako resna. Zabeležiti moremo tudi drug dogodek, ki priča o nemški irredenti, ki sicer skrivno, a jako marljivo in uspešno deluje. Bili so zopet dijaki, ki so v Gradci vpili na vsa usta: „Avstrija mora na veke ostati nemška“.

„Kaj morejo na to reči naši Slovani?“ piše „Vaterland“. „Katera čustva se jim vzbujajo ravno v trenutku, ko je naš cesar obiskal nemškega, gotovo ne le zato, da bi mu stisnil roko. Ne bojimo se še neizogibne svetovne vojske, ki bode stresla vso Evropo. A da bi na to prisegli — toliko nimamo poguma, kajti ves svetovni položaj je tako soparen, da nikakor ne moremo verovati na utrjeni

svetovni mir, dokler se ne bode iztreskalo. Dogovori med obema cesarjema morajo biti odločilni ravno sedaj za vojsko ali mir. S katerimi čustvi pa naj slovanski narodi v Avstriji pričakujejo odločilnega trenutka v zvezi z Nemčijo, ako naši Tevtoni pojejo v Gradci: „Avstrija mora na veke ostati nemška!“ in v Krumlovu: „Pasti mora zadnja stena!“ Ali niso mogli vsled tega naši Slovani strmeti? In ker se je to v resnici zgodilo, osobito ker so jih od pruskega duha okuženi nemški listi na Dunaji k temu naravnost prisilili, more li to koristiti avstrijsko-nemški zvezi? Kdor tako poje, kakor so peli v Gradci in Krumlovu, kdor tako piše, kakor so pisali pruski listi na Dunaji, ta se predrzne prekrižati politiko Nj. veličanstva cesarja Franca Jožefa, ker hujša naše Slovence proti zvezi. In tega ne more trpeti noben avstrijski rodoljub. Vsled tega sodimo, da so v Avstriji gimnazije, na katerih poučujejo učitelji, ki ne morejo ali nočejo storiti svoje dolžnosti, buditi avstrijsko domoljubje.

Vprašamo torej, kaj misli storiti g. naučni minister? Glasno vprašamo, ali bode položil roke v naročje, ako se gimnazijski učenci predrznejo križati politiko cesarjevo, ako zlorabijo našo zvezo z nemško državo za le-tevtonsko, pangermansko blaznost? Tej tevtonski irredenti mora se prej ko mogoče streti glava. Zahtevamo, da g. pl. Gautsch stori svojo dolžnost.

Tako nemško-konservativni list. A naše prepričanje je, da bode prepozno, ako bodo očistili le šolo pruskega duha. Tudi politična uprava mora storiti svojo dolžnost, ne le proti nemški, temveč tudi proti laški irredenti.

Mi Slovani pozdravljamo avstrijsko nemško zvezo s tega stališča, ako nam zagotavlja mir, kateri potrebujejo vse države. Vemo, da je Prusija vedno bila sovražna Avstriji, v zvezi s Francijo in

LISTEK.

Izlet k Gospi Sveti.

Ker letos praznujejo enajsto stoletnico gosposvetkega svetišča, zato sem s tovarišem obiskal omenjeno cerkev ter hočem z nje opisom opozoriti popotnike, ki potujejo po Koroškem, naj ne zamudijo lepe priložnosti, obiskati znamenito Gospo Sveto.

Gospa Sveta, nemški Maria Saal (Sall), leži na prijaznem holmcu ob železnični progi, ki veže Celovec s sv. Vidom in sicer, ako izvzamem malo postojanko, brž pri prvi postaji. Od železnične postaje, ki je na pragu gosposvetkega polja (Zollfeld), je treba po precej strmem klancu korakati k cerkvi M. B. in k vasi, ki se zadej za cerkvijo razprostira in šteje okoli 150 hiš. Ta cerkev in vas sta izmed prvih in najstarejših naselbin staroslavne Korotana, ker od tod se je razširjevala krščanska vera čez sela korotanskih Slovencev. Leta 754, za vlade vojvode Ketimara (Chetumar), je poslal solnograški nadškof Virgilij sv. Modesta s štirimi duhovniki, ki je z njimi vred kot prvi škof koroški poučeval narod v sv. veri, cerkve in duhovnike posvečeval itd. Še dandanes se nazivlja mali dom pod cerkvijo „Modestistöckl“, češ, da je tu sv. Modest imel svoje bivališče. Nikar pa ne misli, da je sedanja lepa in

širna cerkev M. B., nadkriljevana od dveh mogočnih stolpov, iz časov sv. Modesta. Sedanja cerkev je bila postavljena v začetku 15. stoletja in spodnji deli obeh stolpov kažejo celo višo starost. Cerkev je pogorela l. 1669, ali kmalu se je vzdignila iz svojih razvalin častitljivejša ko poprej. Njene zunanje stene nosijo mnogo vzdanih rimskih kamnov z izrezanimi podobami, ki so bili izkopani na bližnjem gosposvetkem polji. Med temi je najznamenitejši takozvani „rimski voz“, v katerem se vozi mož iz knjige čitajoč, in katerega konje poganja kočijaž. Na obeh straneh glavnih vrat se vzdiguje dva kolosalna stolpa različne starosti. Novejši nosi zvon, ki tehta 128 stotov in tako buči, da, kakor ljudstvo pravi, „pšenica ogluši, kadar zazvoni“.

Zunaj cerkve na desni strani, brž pri stranskem vходу je stari baptisterij, kakoršen se vidi v Ogleji, z lepimi freskami, predstavljajočimi trpljenje Kristusovo, delo srednjeveške umetnosti, polno duha in pobožnosti. Le tri opresne slike so dandanes obnovljene, druge so pa tako poškodovane ali pa popolnoma zbrisane, da se ne dajo več obnoviti. Tako n. pr. je podoba Kristusove snetve s križa dal napraviti neki Oswald Schelko, Canonicus Juliensis; zdolaj pod podobo stoji letnica 1521. Škoda, da se spodaj stari napisi ne morejo več čitati; okrušili so jih prodajalci, ki so pod streho baptisterija ob shodih imeli svoje prodajalnice.

Med baptisterijem in cerkvijo je dvorišče (ob enem pokopališče), sredi kateri stoji znamenit stolpič gotiškega sloga, ki je nekdanj hranil večno luč. Znamenit je ta spomenik zaradi svojega slovenskega napisa, kateri pa se po mnenji Nemcev dá nemško čitati.

Ko smo si tako ogledali zunanjo stran cerkve in njene zunanje znamenitosti, stopimo v cerkev M. B. in sicer pred glavni altar, na katerem kraljuje „Gospa Sveta“ (M. B.) z Jezuškom v naročji — umetno starodavno delo neznanega rezbarja. Ko sva opravila svojo pobožnost in priporočila sebe in vse slovenske, posebno koroške sobrate in rojake gosposvetki kraljici, ogledava si bližje altare in cerkev. Veliki altar obstoji prav za prav iz dveh altarjev, iz starejšega lesenega v baroknem slogu in iz novejšega gotiškega, kakoršen se v popolnem gotiških cerkvah (n. pr. v votivni cerkvi na Dunaji) nahaja. Žalibog, da se stara lesena ropotija — hočem reči veliki altar, — ki celo apsis pokriva, nikakor ne vjema s slogom cele cerkve, še manj pa s krasnim novim altarjem, ki je v njega vznioži postavljen.

Zadej za glavnim altarjem visi mnogo spomin-kov, darov, votivnih (obljubljenih) podob Mariji Devici v zahvalo za uslišane prošnje.

Cerkvena okna so slikana in predstavljajo svete podobe. Na evangelijski strani v koru nosi stena znamenite obnovljene freske, in sicer zgoraj Salo-

sama; teh zgodovinskih resnic ne more nihče zbrisati iz zgodovine. A navzlic temu ne želimo osvete; brez pomisleka priznamo, kar je sedaj. Tudi Slovani so in bodo zvesti, kar je njihova stara krepost še iz onih časov, ko so se združili pod habsburškim orlom; toda varovati morajo svojo in države čast. Avstrija bodi, dokler je treba, zvesta toda prosta, enakopravna in enakoveljna zaveznica Nemčiji, a nikoli in nikdar vazal Prusije, kakor so n. pr. kralj bavarski, kralj saksonski. Nikoli ne bomo pritrtili zvezi, da bi se vzdignila avstrijska armada, kadar bi ukazal pruski kralj. Prusi so prosili avstrijske zveze, in avstrijska hrabra armada, katere večina so Slovani, zbrala se bode pod zastavo, ko bode ukazal naš najvišji poveljnik, naš cesar.

Papeževa okrožnica.

Dne 15. t. m. je sv. Oče izdal okrožnico patrijarhom, primatom, nadškofom, škofom in njihovim ordinarijem o sv. Jožefu in blaženi Devici Mariji in se pri tej priliki dotaknil tudi socialnega vprašanja. Okrožnica, ki je vzbudila veliko pozornost, slôve:

„Častitljivi bratje!

Pozdrav in apostolski blagoslov!

Čeravno smo že večkrat zaukazali posebne molitve v večje priporočilo katoliške stvari v božje varstvo, vendar naj se nikdo ne čudi, da se nam za dobro zdi, z nova čuvstvom zabičavati to dolžnost. Kajti cerkev navadno vedno v svojih silah, posebno če morejo „moči temote“ navidezno vse poskusiti v propad krščanskega imena, Boga, svojega stvarnika in sodnika, z večjo unetostjo in vstrajnostjo prosi in tudi nebeske svetnike kliče, posebno pa prevzvišeno Devico, mater božjo, v katere prošnji vidi svoje mogočno varstvo. Sadovi takih pobožnih molitev in v Boga zastavljenega zaupanja se vedno prej ali slej pokažejo. Vi, častiti bratje, poznate našo dôbo; za krščanstvo ni nič manj pogubonosna, kakor vsi najhujši minoli časi. Pri mnogih vidimo, kakó propada izvir vseh krščanskih čednostij, vera; ohladije ljubezen; mladina raste v pokvarjenih šegah in načelih; vidimo, kakó se cerkev Jezusa Kristusa vsestranski napada z zvijačo in silo; bije silen boj zoper papeštvo in celó z vsak dan večjo razposajenostjo rušijo podlage vere. Kam smo prišli v najnovejšem času in kam silijo še v bodoče, preznano je, da bi bilo treba še nadaljnega pojasnila.

Ker je v tem težavnem in žalostnem položaji zlo silnejše, nego človeška protisredstva, more se le od Boga pomoč pričakovati. — Zaradi tega se nam je zdelo primerno, da pobožnost krščanskega naroda vzbudimo k unetejšemu in vstrajnejšemu klicanju vsegamogočnega Boga. Potemtakem najnujnejše opominjamo, naj se bližajoči se mesec oktober, kateri smo itak že prej določili v posebno čiščenje blažene Device rožnivenške, tudi letos v polni meri najpobožneje in v mnogoštevilni vdeležbi praznuje. — Znano nam je, da pri Marijini materini dobroti

vedno dobivamo zavetišče, in prepričani smo, da ne zaupamo zastonj vanjo. Če je že tolikokrat v težkih časih pomagala krščanstvu, zakaj naj bi dvojili, da ne bo še enkrat pokazala svojo moč in milost, ako jo bomo ponižno in vstrajno v skupnih molitvah prosili? Da, nadajamo se, da se bo tem čudoviteje izkazala, čem dalje se bo dala prositi.

Nameravamo pa še nekaj drugega, kar bodele, častiti bratje, z običajno unetostjo pospeševali. Da bo Bog tem prej naklonjen, uslišati naše prošnje, ter da bo tem hitreje in vspešneje pomagal vsled prošnji mnogih zagovornikov njegove cerkve, zdi se nam koristno, da krščanski narod poleg najčistejše Device in matere božje s posebno unetostjo in zaupanjem kliče na pomoč tudi njenega ženina, sv. Jožefa. Trdne razloge imamo za to, da bo to posebno ljubo in prijetno blaženi Devici. — V tej točki, o kateri sedaj prvi pot javno govorimo, poznamo ne le pobožno pripravljenost krščanskega ljudstva, marveč tudi njegov skoro samoseben napredek; saj vendar vidimo, kakó čiščenje sv. Jožefa, katero so rimski škofje že v prejšnjih časih skušali pomnožiti in razširiti, povsod nedvojno napreduje, posebno odkar je naš prednik blaženega spomina, Pij IX., vsled prošnje premnogih škofov povzdignil presvetega patrijarha za patrona katoliške cerkve. Ker je pa velike važnosti, da njegovo čiščenje v celem življenji katoličanov požene globoke korenine, hočemo, da se krščansko ljudstvo pred vsem vsled Našega poziva in oblasti k temu privede.“

(Konec slédi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. avgusta.

Notranje dežele.

Grof Taaffe se je povrnil iz Ellischau-a na Dunaj ter ga je cesar sprejel v daljši avdienci.

Kossuthova slavnost se je v Budimpešti brez posebnih izgrediv izvršila, ker je za to jako vestno skrbelo redarstvo. Nižji krogi so se je mnogoštevilno vdeležili, inteligencija pa je vzlic velikanski propagandi opozicijskih listov ostala nebrizna. Budimpeštanski frančiškani so otvorili vspored s službo božjo. „Magyar Allam“ se temu čudi, kajti Kossuth je luteranec ter se je vedno kazal velikega sovražnika katoliški cerkvi. Dunajski „Vaterland“ pa dostavlja: „Da se je našel sploh katoliški duhovnik, ki je daroval za zakletega sovražnika našega presvetlega vladarja sv. mašo, je taka prikazen, da se mora brezpogojno najstrožje zoper njo postopati. Upamo, da bomo mogli v kratkem že poročati o odločnih korakih vseh kakorkoli zadetih cerkvenih višjih oblastnih, tembolj, ker se gre tu za zlorabo milostnih sredstev.“

Novega *hrvatskega ministra* Josipovića pozdravlja posebno navdušeno „Agramer Zeitung“, poluurno glasilo hrvatske vlade. Istotako so z Josipovićeve imenovanjem popolnoma zadovoljni madjarski listi. To zadostuje!

Vnanje države.

Kakor znano, ustanovil se je v *Srbiji* povodom Kosovske slavnosti nov red sv. Lazarja. Določen je samó za kneze srbske narodnosti ter imata tedaj do njega pravico edino le kralj Aleksander in

knez Nikita. Red sam je zvezda na verižici, katere udje so emajlovani grbi Bosne, Ercegovine, Banata in drugih pokrajin starega srbskega kraljestva. Red je tedaj simbol velikosrbske ideje.

Bukareški „Adeverul“ piše: „Od našega *bolgarskega* dopisovalca smo dobili jako resne vesti. V Ruščuku se stare turške trdnjave nujno popravljajo. Isto se vrši v Vidinu. Vsak dan dohajajo s parniki avstrijske parobrodne družbe velike zaloge streliva in drugih vojskinih potrebščin. Neki višji častnik mi je zatrdil, da se bodo ruščuške utrdbе oborožile s 400 topovi. Skladišča avstrijske parobrodne družbe so polna velikih zabojev, v katerih so z Dunaja poslani še nesestavljeni topovi. Ves ta material dohaja pod nadzorstvom avstrijskih častnikov, ki vodijo izlaganje pošiljatev z ladij v skladišča. Utrjevalna dela vodijo tudi avstrijski častniki. Zatrjuje se, da bodo v slučajji vojske bolgarski armadi zapovedovali avstrijski častniki.“ — Za resnico vseh teh grozovitih novic je odgovoren „Adeverul“ sam.

Iz Kodanja se poroča berlinskim listom, da bo *ruski* car pred svojim prihodom v Danijo obiskal Nemčijo. „Börsen-Zeitung“, ki je že večkrat objavila podrobnosti o tem obisku in jih morda pozneje zopet preklicati, piše vnovič: „Car bo došel v Potsdam dne 28. t. m. Stanoval bo v marmorski palači ter bo tudi za nekaj ur prišel v Berlin. Spremlstvo njegovo bo majhno. Kneza Bismarcka ne bo blizu ter ga car tudi ne bo v avdienci sprejel. Vzlic temu pa bo sestanek lahko imel tudi v političnem oziru dobre posledice ter pojasnil marsikatero nasprotno nazore, ker je cesar Viljem kaj rad državni kanceler in ima tudi zmožnosti za to. Skušal bo prepričati carja, da Nemčija ni bila nikdar nasprotnica razvoju na iztoku v ruskem smislu, samó da se ob enem izvrši „zgodovinsko dano poračunanje“, o katerem pa se danes še ne more javno govoriti.“ Kaj pomenijo te temne besede, ni popolnoma jasno, gotovo pa je, da nimajo svojega izvira v odločilnih in merodajnih krogih. — Namesto princa Aleksandra Oldenburškega je bil dosedanji poveljnik grenadirskega kora, general Mansei, imenovan za načelnika gardnemu koru. General Ignatjev je uradno proglašen za kijevskega generalnega gubernatorja. Generalni poveljnik kijevskega vojaškega okraja, general Radetzki, je postal član državnega sveta.

V *Šetci* so postali starokatoliški in radikalni krogi jako predrzni ter menda nameravajo uprizoriti nov „kulturni boj.“ Znano je, da je bernska vlada prepovedala čitanje papeževe okrožnice o Brunovi slavnosti. Solothurnska vlada niti pri tem ni ostala, marveč je odbila „placet“ celó ukazu, s katerim je škof Haas odredil molitveni dan. Katoliški krogi so prepričani, da postopajo vlade napominanih dveh in tudi drugih kantonov v tem oziru sporazumno. Lucernski „Vaterland“ pravi: Italija je že davno pri prijateljskih vladah prosila, naj zató vse izjave na korist papeževi posvetni oblasti. Kakor hitro jej bode zvezni državi dovolili, tirjala bo to odločneje tudi od Švice. Ako bo zvezni svet tem zahtevam naklonjen, navstala bo za novega državnega pravdnika v prvi vrsti dolžnost, da bo kazensko-sodno začel postopati zoper škofe, Pijevo društvo, katoliška dijaška društva itd.“ Upajmo, da se bodo švicarski cerkveni protivniki še premislili, predno bodo pri današnjih kritičnih razmerah zapletli Švico v nove notranje boje.

Nizozemska druga zbornica se je dne 10. t. m. zopet sešla. Predsednik je v tej prvi seji predlagal, naj se na dnevni red seje dne 22. t. m. postavi šolski zakon. Ta nasvêt so po stari navadi liberalci pobijali, češ, imeli smo premalo časa, da bi bili

monovo razsodbo, zdalej pa sv. Tri kralje B. Detetu darujoče. Tudi ti podobi ste krasni — delo srednjeveških, morda italijanskih slikarjev. Zdalej stoji napis: Hoc opus fecit fieri wilhelmus newswert anno 14(00) . . . hoc completum est. Detectum et renovatum a. 1884—85.

Obrnimo se in oglejmo si ostale dele cerkve. Gosposvetska cerkev je zidana v gotiškem slogu ter ima tri ladije, opredeljene z dvema vrstama krepkih stebrov. Ob stenah je več stranskih altarjev; mej njimi je gotovo najznamenitejši oni, ki stoji v levi ladiji ob steni in onega Kristusa (veliko razpelo) hrani, katerega je sam sv. Modest s saboj bil prinesel. Pred tem altarjem je grob sv. Modesta v podobni katafalka, nad njim pa se vzdiguje prelep dvokrilni altarček, kazoč spredaj raznovrstne izrezbane podobe, zadej pa prizore iz Kristusovega trpljenja na les naslikane. Okoli groba se vije trojezični napis: 1. Sepulchrum S. Modesti primi Chorepiscopi ad Carantanos anno 760—80; 2. Svetiga Modesta svetinje se tukaj hranijo leta 870; 3. Grabmal des hl. Modestus Missionäris und ersten Gaubischof's in Kärnthen im Jahre 768—80.

Razun tega dragocenega spomenika me je zanimala tudi tabla, viseča na stebri blizu zakristije, ki predstavlja in opisuje zgodovino gosposvetskega svetišča. Kakor nemški napis pod omenjeno podobo razlega, sta bila pred 851 leti prišla dva gospoda s

Českega (aus Páheim), hoteč iti v Recenat na Laško. Ko prideta v Beljak, prikaže se jima v spanji M. B. in ju opominja, naj se nemudoma podasta v Sall (Gospo Sveto), ker hoče samo tam biti čiščena. Naj torej preneseta njeno podobo (mein Hilf) tjé. Češka gospoda sta sicer hotela iti na Laško, ali konji so šli v Gospo Sveto, takó da sta morala spolniti povelje Marijino.

Gospa Sveta je bila nekaj utrjena z zidovi in rovi, stolpi, vratmi, katerih ostanki se še vidijo. Obiskovalce posebno zanimajo takozvana šepetalna vrata, kjer se na eni strani skozi luknjico na tistem šepetejo besede, a na drugi strani vrat natanko čujejo.

Iz cerkve se podava k župniku č. g. Schassl-u (Šašelj-u), ki je ob enem prošt kolegijatnega kapitlja gosposvetskega. Prečast. gospod naju prijazno sprejme in pelje v drugo nadstropje, od koder se ti odpre krasen pogled na celovško planjavo, katero zadej v daljavi obrobja venec veličastnih Karavank. V duhu lahko pozdraviš sv. Višarje, Mangarta, očeta Triglava, visoki Stol in druge vrhove. Ako se obrneš proti zapadu, zagledaš na mali višini staroslavni Karnski grad (Karnburg), kjer so nekaj stanovali in vladali korotanski vojvode, a sedaj leži grad v razvalinah, le ime je še ostalo tamošnji vasi. Proti severu pa se razprostira tje do Št. Vida zgodovinsko, rekel bi klasično polje, znamenito za nas Slovence

in tudi Rimljanov častilce, ker tam je stal staroslavni Virunum Rimljanov in še stoji stol, na katerem so novoizbrani korotanski vojvode v slovenskem jeziku našim pradedom pravdo in fevde delili. Oj ti polje, tužno polje, ki si bilo nekaj pozorišče imenitnih zgodovinskih dejanj in dogodkov, kje so tvoje meje, kje so tvoji junaci? V tvojem naročji mirno spé naši pradedi, nad tabo pa koraka ne samo „ubogi unuk ubornega očaka“, ampak vže — ošabni tujec.

Zdi se mi, da tû, kjer se enkrat bili naši domovi, sedaj „le naši so grobovi“! Ali pradedov naših rod ni še tû izumrl! Akoravno se v Gospi Sveti le malo še govori slovenski, vendar je okolica še slovenska. Dâ, ven tje gori do Šent-Vida so dandanes še naselbine slovenske — kakor nama je pravil zgovorni gosp. župnik, takó, da se še dandanašnji na gospo-svetskem polji razlegajo slovenski glasovi. To polje se mi zdi enako Ezehijelevemu polju, polno ogradij in kosti človeških — mirno počivajočih. Pride pa čas, ko bo vânje dihnul — duh slovenski in mrtve kosti bodo oživele, meso naše vzele in k novemu življenju čvrsto vstale. Korotški Slovenci, tû prebivajoči, se dandanes sramujejo spoznati svoj slovenski rod, da, vprîčo tujca, dasi Slovenca, ti ne govore slovenski. O kaka zaslepljenost in robska ponižnost! „Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi pèti!“

mogli temeljito prečitati dotična poročila; strinjajo se sicer v načelu s to postavbo, po kateri se bodo tudi cerkvene šole podpirale od države, toda treba je nekaterih manjših popravkov. To so navadne besede liberalcev, kadar hočejo kako zadevo zavleči. (Delavski zakon v belgijski zbornici!) Konečno se je predsednikov predlog z 48 proti 38 glasovom sprejel. To je bilo čisto strankarsko glasovanje: katoličanje in protivstajniki so glasovali za, liberalci pa proti predlogu.

V *Franciji* prijazni, skromni in tihi predsednik orjaški napreduje v narodovi naklonjenosti. Oprt na slavno zgodovinsko ime in neomadeževano poštenost pridobiva si počasi a gotovo vseh Francozov simpatije. Ta priprosti mož je generalu Boulangerju nevarnejši, kakor vse republikanske stranke skupaj, ki so se gledé na bodoče volitve zopet začele mej seboj pričakati. Svēt francoske častne legije se je vsled vladne zahteve včeraj k izredni seji sešel, da zoper Boulangerja in Dillon, člana častne legije, ukrene vsled obsodbe potrebne naredbe. Ker sta bila oba „in contumaciam“ obsojena, izčrtal ne bo svet njijuinih imen iz zapisnika, marveč ju bo le začasno tega dostojanstva odstavil.

„Standard“ pravi, da je sultan odklonil *kretske* zahteve. Položaj na otoku se je zopet bolj zamotal. Turška vojna zaseda ugodne prostore, da tako v okoli pride vsem slučajnostim.

Izvirni dopisi.

Iz Vitanja, 24. avgusta. (Cerkvena družba) Ne vemo, je-li v naši škofiji še katera župnija, da bi imela dve farni cerkvi, kakor ji ima naša vitanjska fara. Do prve polovice poprejšnjega stoletja so imeli Vitanjčani eno samo farno cerkev, v kateri se je božja služba opravljala po zimi in po leti, namreč cerkev sv. Petra in Pavla. Toda pozidali so si pred blizu poldrugim stoletjem „na hribci“ ravno nad trgom še drugo, prostorno in zares prav krasno cerkev, v kateri so začeli opravljati vso božjo službo ob nedeljah in delavnikih skozi celo poletje. V starejši cerkvi se opravlja božja služba le ob zimskem času.

Nasledek tega je pa ta, da se je starejša farna cerkev, že itak nizka in tesna, vedno bolj in bolj zanemarjala. Izmed 7 altarjev, ki se nahajajo v njej, jih je petersko tako zanemarljenih, da se že veliko let na njih ne more opravljati sv. maša. — Zbrali so se torej nekateri farani okrog svojega župnika ter so sklenili ustanoviti „cerkveno družbo“ v ta namen, da se nabirajo denarni pripomočki, naj se stara farna cerkev v Vitanji s časoma po potrebah prezida in dostojno popravi. Družba bi pa tudi skrbela še potem, ko se cerkev pozida, za olepšavo farne cerkve in podružnice Matere božje na „hribci.“

Dne 14. julija t. l. se je vršil prvi občni zbor te družbe, katerega so se vdeležili v obilnem številu najveljavnejši farani. Razložil se jim je namen „cerkvene družbe“, poudarjala velika potreba nove farne cerkve in lahak način, da se po tem potu nabira potrebna svota denarjev v popravilo hiše božje. — V odboru so zraven č. g. župnika možje: iz trga, vasi in iz vsake soseseke v fari po eden. Doneske sprejemlje g. župnik. Vsak še tako majhen dar se sprejme s hvaležnostjo. Za žive ude in dobrotnike

se opravlja vsako leto ena sv. maša, po ena na leto pa tudi za mrtve ude.

Dragi Slovenci, posebno Vi vitanjski farani in bližnji naši sosedje! Ali se Vam ni še nikdar vzdigovalo Vaše srce v pobožnosti proti nebeškim višavam, če ste vstopili v prostorno in krasno opravljeno hišo božjo? Nasproti pa ste bili vsikdar potrtega duha in otožnega srca, kedar ste bili v cerkvi, katera ni dostojna, da se v njej opravljajo nebeške skrivnosti. Komur je torej mar za lepoto hiše božje, ta se s temi vrsticami najuljudneje vabi, da se pridruži v vrsto onim možem, ki so sklenili v Vitanji pozidati Veličastvo božjemu dostojno prebivališče. Kako se je razveseljeval kralj David nad tisto hišo, kjer je prebivalo božje veličastvo! Klical je: „Gospod, jaz ljubim krasoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo.“ Ps. 25, 8. Naj bi pač vsi otroci sv. cerkve tudi tako hrepneli po lepoti svoje hiše božje ter si prizadevali za to skrbeti, da božje Veličastvo v presvetem rešnji. Telesu more prebivati na vrednem in dostojnem kraju! Brez dvoma se bo potem dopolnila tudi njihova prošnja, kakor jo je v ravno imenovanem psalmu izrekel kralj David: „da njihova smrt jim ne bo v pogin, temveč v življenje.“

V odboru cerkvene družbe so: Josip Žičkar, predstojnik in blagajnik; France Jankovič, predstojnikov namestnik; Jurij Šelih, zapisnikar; Josip Dernjač, Martin Krančan, Janez Jelenko, Jakob Grile, Jakob Založnik, Lenart Hrustel, Florijan Jeseničnik, Jakob Matijec, Ivan Verčnik, odborniki.

Iz Št. Florjana pri Vitanji, 19. avg. (Cerkvena slovesnost.) Po mnogih krajih naše vladikovine so se postavile zadnja leta krasne podobe v čast lurski Materi božji. To olepšanje prejela je v nedeljo po Veliki Gospojnici tudi naša farna cerkev. Vzdignil je letos naš č. g. župnik poprej nizko stransko kapelico, dal napraviti popolnoma nov altar, na katerega so imeli se postaviti: v sredi kip z lursko Materjo božjo, ki se v votlini prikazuje Bernardki, ob straneh pa kipa sv. Cirila in Metoda. Podobarsko delo je izvršil celjski pozlačevalec g. Fr. Krašovic prav dobro na občno zadovoljnost.

Pretečeno nedeljo, 18. avgusta, je blagoslovil z obilno asistencijo sosednjih gg. duhovnikov naš visokočast. g. dekan dr. Jos. Šuc kapelico, altar, vse imenovane kipe in še drugo novo cerkveno opravilo. Zbrali smo se v župnijski hiši, iz katere se je imela v sprevedu nositi podoba Matere božje v farno cerkev. G. učitelj Dobnik je oskrbel, da so bili učenci in učenke kaj čedno opravljeni, dekleta z vency na glavah. Imenovani g. učitelj je vesela prikazen izmed mnogih drugih, da vedno v soglasji s svojim dušnim pastirjem mladino vzgojuje. S tem pa na svojem dobrem imenu ne le ne trpi nobene škode, temveč je pri vseh, ki ga poznajo, v visoki časti. Prav je imel gospod, ki je ta dan v napitnici rekel: če bi bili vsi učitelji, kakor g. Dobnik, potem ni treba prepira zaradi verske šole. Med

tem, ko so štiri lepo ovenčana dekleta nosila k'p Matere božje, so učenke pod vodstvom g. učitelja popevale znano lursko pesem — in spreved pride v cerkev, kjer se je vršilo že zgoraj omenjeno blagoslovljenje.

Sosedni g. župnik, ki je bil l. 1886. sam v Lurdu, je na to govoril o pomenu češčenja lurske Matere božje. S slovesno sv. mašo, katero je služil domači g. župnik, končala se je ta svečanost, ki bo brez dvoma na veliko duševno korist Št. Florjančanom.

Vse imenovano cerkveno popravilo in delo je stalo 1200 gld., kateri znesek so v kratkem času zložili domači verni farani.

V sedajšnjem na materijo navezanem času je vsekako veselo znamenje, da naše ljudstvo tako rado časti preblašeno D. M. Brez dvoma imajo lurski dogodki ta poglobitni namen: naj se narodi, gledajoči čez naravne prikazni, zopet zavedó svojega nadzemeljskega poklica. Na to so merile besede, katere je izpregovorila preblašena Devica Marija Bernardki: „Moli za grešnike in za svet, ki je ves v pregrehe zakopan“ in pa trikratni opomin: „Pokora, pokora, pokora!“ Telesna ozdravljenja, ki se godijo vsled čudežno izvirajoče vode, so le stopinje, po katerih hodi človeštvo, da dojde v srečno svojo domovino.

Dnevne novice.

(O novem hrvatskem ministru.) pl. Josipoviću piše „Obzor“: Madjarski listi so pozdravljali to imenovanje, a hrvatski narod je hladnokrven. Žalostne izkušnje zadnjih let so tako vplivale na narod, da ničesa ne upa, niti se ima bati od ministra, katerega v Pešti imenujejo madjarskega ministra za Hrvatsko. Priznamo, da je Mirko pl. Josipović dober gospodar in tudi ni najslabši od štirih kandidatov, toda načelo, ki je bilo merodavno pri imenovanju pl. Josipovića, ne more zadovoljiti hrvatskega naroda. Hrvatski minister bi moral biti ščitnik hrvatskih interesov pri skupni vladi, zastopnik hrvatske državne individualnosti. Ali pohvala madjarskih listov ne more potolažiti hrvatskih src. Prepričani smo, da se pl. Josipović tudi v sreči Hrvata, ali le do neke meje. On je prijatelj, privrženec madjarske državne ideje v Hrvatski. Za take ljudi se hrvatska misel končuje, kjer se madjarska pričinja. Taki ljudje ne morejo biti zaščitniki hrvatskih interesov, hrvatske individualnosti. To so, kar hoče Tisza. Madjarska ideja pa zahteva, da je Hrvatska odvisna od Madjarske ne samo v državnopravnem, temveč tudi v materijelnem oziru. Sicer počakajmo, da vidimo.

(Umrl) je danes okoli poludne v Ljubljani g. Matej Kreč, deželni tajnik, rojen l. 1829. Služboval je na Ogorskem in nad 20 let pri deželnem odboru. Naj v miru počiva!

(Ljubljanska mestna hranilnica) prične svoje delovanje baje s prvim dnem oktobra t. l.

(V Kamnik) bode prišel še ta teden kot zdravnik na mesto pokojnega dr. Samca g. dr. Julij De-

Letos o Binkošti so imeli preč. gg. oo. jezuiti misijon v Gospi Sveti, in sicer sta pridigala gg. Staré in Doljak slovenski, neki nemški pater pa nemški. Ali akoravno je v gospo-svetski okolici večina Slovencev in so imeli veliko več slovenskih govorov, kakor Nemci, je bila pri slovenskem govoru cerkev le malo obiskovana. „Slovenci se sramujejo spoznati se za Slovence“ — rekel mi je neki duhovnik, ko sva o tem govorila. Vzrok bo pa najbrž še drugod tičal. Tako so n. pr. v Grabstajnu (Gratensteinu) pri Celovcu najbrž sami Slovenci, naščuvani od tamošnjih liberalcev, očrnilli farovž č. g. župniku, zato ker je bil poklical slovenske misijonarje (jezuite) vzbujati ljudstvo k dušnemu prerojenju. Tū so se zopet pokazali liberalci v svoji pravi luči; s svojim sovraštvom do konservativne duhovščine, narodu ne samo vero in vse one blaginje in dobrote, ki vera daje trpečemu ljudstvu, zabranjujejo ali celó jemljejo, ampak s tem tudi narodnosti sami škodujejo. Kje bi bila slovenska narodnost na Koroškem, ko bi je ne bili duhovniki čuvali in negovali? — Pa kam sem zašel!

Ko sva se s tovarišem poslovila od preč. gosp. župnika, korakala sva „urnih nog“ v gospo-svetsko planjavo, ogledat si znameniti vojvodski stol. Po četrt uri hoje dospeva do malega gaja, sredi katerega zagledava z železno ograjo ograjen kamenit stol. Odpreva vrata in stopiva k spomeniku ter si

ga z nekim svetim spoštovanjem in ukaželjno pozornostjo ogledujeva. Vojvodski stol je prav navaden ali precéj visok stol, sestavljen iz le malo oklesanih kamnov. Vidi se mu, da je za svojega tisočletnega obstoja mnogo vremenskih nezgod pretrpel. Predstavlja pa dva sedeža le z enim naslonjalom; oni sedež, ki je obrnjen proti Gospi Sveti in ima še dandanes dve stopnjici in naslonjali za roké, je bil najbrž glavni sedež. Tudi napis na hrbišču se od te strani čita. Vrh tega sta tudi ob severni in zapadni strani stola v dveh navpično si obrnjenih vrsticah še dva napisa, katerih eden se prav razločno dá čitati, namreč MASVETI. Če se ne motim, je Urban Jarnik ti vrstici čital slovenski in razlagal tako-le: „Ima-li sveto vero?“ Odgovor: „Vero.“ Glasoviti Momsen, profesor v Berolinu in razlagovalec rimskih napisov, je blezo te napise razlagal in razglasil za rimske. Jaz sicer nisem kompetenten v tej zadevi, tudi mi niso na razpolago dotični viri (pišem namreč na potovanji), a samo to zoper Momsena opazim, da se mi prav čudno zdi, da bi bili naši velmožje svojem slovenskemu vojvodi za tako imenitno slovesnost skrpali „vojvodski stol“ z izkopanimi rimskimi kamni, ali pa da bi bili ta stol, ko je bil postavljen, z rimskimi napisi okrasili!? Šega korotanska, svojega vojvoda na tak način ustanavljati, kakor hočem kmalu v naslednjem opisati, je čisto slovanskega izvira in zato,

mislim, morajo se napisi vojvodskega stola čitati slovanski.

Novega vojvoda so izbrali in vmestili Korotanci v Karmskem gradu nasproti Gospe Svete. Od tod se je podal novi vojvoda, po kmetsko oblečen, v cerkev gospo-svetsko, kjer je škof ali kateri drugi prelat obdan z veliko azistenco sv. mašo daroval in na koncu maše novega vojvoda blagoslovil. Po cerkveni slovesnosti se je vojvoda preoblekel v knežja oblačila in se usedel k obedu, pri katerem so maršal, stolnik in dedni točaj svojo službo opravljali. Po dokončanem obedu so se vsi podali na gospo-svetsko polje (Zollfeld), kjer je vojvoda vsem, ki so zahtevali, pravdo reševal in slovesno fevde delil. Mesto, kjer se je to godilo, je bil — omenjeni stol, na katerega se je usedel novoizbrani vojvoda, od tod to ime „vojvodov stol“.

Vojvodov stol je torej glasna, akoravno mrtva priča, da tū od nekda — kakor Vodnik poje — „stanuje moj rod“. Malo imamo na tužnem Korotanu slovenskih napisov iz starejše dóbe, še te nam hočejo samopašni nasprotniki zanikati, češ, da prav slovenski napisi datirajo še-le iz 15. stoletja — vendar, ako bi vsi spomeniki, vsi napisi o zgodovini korotanskih Slovencev molčali, ostane še vedno živa priča — slovenski narod sam, na Korotanu toliko stoletij bivajoč in do danes še vzdržujoč. Blagoslovi ga Bog!

reani, doslej sekundarij v tukajšnji deželni bolnišnici.

(Kanončno vmeščena) bila sta danes gg. J. Ažman in Jakob Aljaš, prvi na župnijo Gorje, drugi na Dovje.

(Priznanje.) Iz Kanala na Goriškem se nam poroča, da je ondotna dekanijska konferenca na predlog gosp. dekana Vidica sprejela in odposlala prečast. gosp. profesorju dr. A. Mahničju sledečo izjavo: „Dekanijska konferencija v Kanalu izraža „per acclamationem“ vseh navzočih gospodov popolno priznanje Vašemu neumornemu delovanju na pisateljskem polju in se popolnoma ujema z nazeri, katere možato in neustrašeno zagovarjate gledé vere, pravnosti in resnice.“

(Nova knjiga.) Te dni je izšla v zalogi „Matice Slovenske“ knjiga pod naslovom: „Slovnica italijanskega jezika.“ Spisal Josip Križman, c. kr. gimnazijski profesor v Pazinu. V Ljubljani 1889. Natisnili J. Blaznikovi nasledniki. 8° — 282 strani. Cena za Ljubljano 1 gld.; za deželo po pošti 1 gld. 10 kr. — Knjigo dobiti je v pisarni „Matice Slovenske“ na Kongresnem trgu št. 7, I. nadstr., vsak dan od 9.—10. ure dopoldne.

(Prememba posesti.) Pokojnega Dreota hišo št. 6 na Rimski cesti je včeraj na javni dražbi kupil tukajšnji trgovec g. J. Lininger za 22.010 goldinarjev.

(Uradniški shod na Dunaji.) Od odbora, ki se trudi za zvišanje pokojnin vdov in sirot državnih uradnikov, smo prejeli naznanilo, da bo v oktobru na Dunaji priredil uradniški shod, na katerem bodo ponovili leta 1887 sklenjeno peticijo do visoke vlade in državnega zbora. Dan shoda bo o pravem času naznanjen. Odbor bo preskrbel znižane vozne cene in stanovanja.

(Pomiloščenje.) Dne 11. junija t. l. je porotno sodišče v Celovci na smrt obsodilo dekle E. Bauer, ki je utopila svojega petletnega otroka. Presvetli cesar ji je odpustil smrtno kazen, najvišje sodišče pa ji je odredilo 15 let težke ječe in temnico vsako leto dne 3. marca.

(Utonil) je dne 22. t. m. popoldne v Št. Petru na Notranjskem 16letni natak Al. Valenčič iz Postojne, ko se je kopal v „reservoiru“ na postaji.

(Stari arabski jezik) bodo početkom prihodnjega šolskega leta vpeljali na gimnaziji v Sarajevu namesto grškega za učence muhamedanske vere.

Raznoterosti.

— Glavni dobitki brez gospodarjev. Otomanska banka v Carigradu je objavila izkaz dobitkov turških srečk, za katere se od 1. aprila 1872 do danes ni nihče oglašil. Nič manj kot 57 velikih dobitkov še čaka srečnih lastnikov, in sicer so trije dobitki po 600.000 frankov, 7 po 300.000 frankov, 4 po 60.000 frankov, 2 po 25.000 frankov, 14 po 20.000 frankov itd., poleg teh pa mnogo manjših po 3000, 2000, 1250 in 1000 frankov. Kdor ima kaj turških srečk, naj jih le natančneje pregleda, morda se mu bo ta trud izplačal.

Ameriška sleparija. Neki novyorški list je objavil naznanilo, da se dobivata „krasna jekloreza“ Washingtonov in Garfieldov za 25 centimov. Nekdo je poslal denar in dobil je res „jekloreza“ napominanih mož, toda sliki sta bili na navadnih — poštinih znamkah.

— Kardinal Guilbert, nadškof v Bordeauxu, je umrl.

— Francosko svetovno razstavo je obiskalo do konca julija 10,022.620 oseb, ki so plačale vstopnino.

— Lahka kraljeva družina. Neki španjski list poroča, da se je nedavno kraljica vdova Kristina s svojimi tremi otroci tehtala na pristavi kraljevega gradu „La Granja“. Mladi kralj je tehtal 15 kil, kraljica Kristina 55 kil, princesinja asturijska 21 kil in infantinja Donna Marija Terezija 26 kil, torej vsa kraljeva družina 117 kil, ali — dostavi dotični list — toliko, kakor stara mati mladega kralja, kraljica Izabela sama.

— Zanimivo razsodbo je izdalo prizivno sodišče v Bruslji. Neka mlada gospa iz Vilvorde-a je vložila tožbo zaradi ločitve zakona ter jo oprla na okoliščino, ker jej je soprog obljubil pred civilno poroko, da se bo pozneje dal ž njo poročiti tudi cerkveno, a se sedaj brani to storiti. Sodišče je tožbo rešilo ugodno.

— Najbogatejši narod na svetu je brez dvoma indijansko pleme „Drage“ v severni Ameriki, ki šteje 1500 glav, a ima 1,470.000 orolov zemlje in v hranilnici naloženih 7,758.694 funtov šterlingov po 5% obresti. Vsak ud tega plemena dobiva torej na leto v našem denarju 2600 goldinarjev. Vendar pleme propada, ker leta 1858 je štel 6720 oseb, sedaj pa le 1500.

— Zlato rudo so zasledili v Douglas-Islan-diji, v onem delu severne Amerike, katero je Rusija prodala. Zlata žila je široka 450 korakov, dolga pa kakor celi poluotok. Leta 1880 so jo odkrili Indijanci, a jo skrivali, da ne bi privabili naseljencev. Sedaj dela že 600 strojev.

— Perzijski šah je na Dunaji 161 redov razdelil. Pravcata ploha!

— Nov red je ustanovil belgijski kralj za osebe, ki si bodo pridobile posebne zasluge pri ustanavljanju in upravi vzajemnih in sploh takih društev, katerim namen je pospeševati delavske koristi. Red ima dva razreda.

— Mejnarodni somenj žita in seme na Dunaji se je v nedeljo v rotundi otvoril. Vdeležen-cev se je oglasilo 2500.

Narodno gospodarstvo.

Poslano.

„Assicurazioni Generali“.

(Konec.)

In v resnici, vzlic tej veliki in nenavadni zgubi, ki se je deloma poravnala s posebno rezervo gold. 200.000, ustanovljeno o svojem času za napominano stroko, imela je družba tudi to leto poleg normalne dividende tudi še znatno superdividendo in v splošnem nasproti vspehom drugih enakih zavodov precejšen čist dobiček. Revizorji, ki z veliko vestnostjo opravljajo ta svoj posel, so polni hvale in zahvale za ravnanje, za glavnega tajnika-vodjo in vse družbine uradnike, za v službi izkazano unetost in veliko pridnost. — Glavne poteze zadnjeletnega poročila so izražene v nastopnem: Posebno občutljive so bile zgube v oddelku zoper točo, osobito na Italijanskem; nič manj jo je zadel v preteklem juniji požar velikega in cvetočega mesta švedskega, ki je provzročil največjo škodo, katero je družba dosedaj na lastni račun trpela vsled enega samega požara. Če je vzlic tem posebno neugodnim dogodkom konečni vspeh vendar dovoljen, zahvaliti se mora družba za to večinoma boljše izidu zavarovalne stroke na življenje, iz previdnosti o svojem času založeni rezervi zoper točo, dalje nekaterim ugodno izvršenim realizovanjem in boljši naložitvi glavnice. V zmanjšanje nevarnosti je za bodoče vodstvo pri italijanskih zavarovanjih zoper točo važne nove pogoje uvedlo, isto takó tudi pri protizavarovanju švedske družbe, vsled katere je imela napominane veliko škodo in s kojo je družba že več nego tri desetletja v stalni opravični zvezi.

Zavarovanje na življenje, ki se kaže umni gojitvi hvaležno, obljublja za prihodnost še večjo plodovitost, ker se najlepše razvita. Na novo je prirastlo nad 12 milijonov, za mešano družbo izredno velika svota, ter je zavarovalno stanje znašalo 110.8 milijona, čegar premijska rezerva je dosegla znesek gld. 24.588.068 — razmerje, ki je tem imenitnejše, ker vzlic družbini starosti večina stanja pripada zadnjemu desetletju. Bilanca kaže gld. 241.344.87 dobička pri stroki zoper požar, gld. 226.401.06 pri zavarovanju na življenje in gld. 564.142.87 pri naložitvah glavnice; zavarovanje zoper točo pa sklepa z gld. 251.786.54 in ono pri prevažanjih z gld. 15.187.88 zgube. Čisti dobiček znaša gld. 680.019, od teh je odločeno gld. 5000 preskrbovalni blagajnici uradnikov, gld. 46.583.60 zakladu za rezervo dobička, gld. 60.000 zakladu za razlike ažijske pri plačevanju dividend v zlati vrednosti, razdelilo pa se bo gld. 147.000 dividend (à gld. 29.40 za eno delnico) in gld. 363.000 superdividend. Preskrbovalna blagajnica uradnikov ima že gld. 325.997 premoženja, kar je lepo spričevalo za hvaležnost in skrb uprave.

Telegrami.

Dunaj, 26. avgusta. Nj. Veličanstvo cesar se je sinoči ob 8. uri povrnil v Išč.

Dunaj, 26. avgusta. Perzijski šah je ministerskemu predsedniku svojo sliko z briljanti podaril.

Peterburg, 27. avgusta. „Državni vestnik“: Car, carica, prestolonaslednik in ostali otroci

so sinoči ob 6. uri iz Petrovega dvora v Kodanj odpotovali.

London, 26. avgusta. Popoldne je bil v Hydeparku shod 80.000 štrajkovcev; sklenilo se je ostati pri tirjatvah. Izgredov ni bilo.

Atene, 27. avgusta. Predvčeraj je bil po celi Grški močan potres, ki pa ni napravil posebne škode.

Listnica vredništva:

G. — u v Kam.: Dopisov brez podpisov načelno ne objavljamo.

Umrli so:

24. avgusta. Marija Repar, delavka, 23 let, Florijanske ulice 33, jetika. — Stefanija Pukelstein, posestnikova hči, 6 mesecev, sv. Petra cesta 48, božjast. — Anton Stibernik, delavec, 19 let, Opekarska cesta 9, jetika.

25. avgusta. Alojz Zajc, gostilničarjev sin, 21 dni, Vegove ulice 10, driska. — Jakob Jeras, delavčev sin, 2 leti, na Stolbi 6, božjast. — Rudolf Erjave, uradnega sluga sin, 16 mes., Merosodne ulice 1, božjast.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
26	7. u. zjut.	736.5	12.9	sl. sever	oblačno	5.5
	2. u. pop.	736.7	12.5	sl. zap.	"	dež
	9. u. zveč.	737.1	13.2	"	"	
Srednja temperatura 12.9° za 4.9° pod normalom.						

Dunajska borza.

(Telegraško poročilo.)

27. avgusta.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 45 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	84 „ 30 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	100 „ 80 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 45 „
Akcijske avstr.-ogerske banke	907 „ — „
Kreditne akcije	304 „ 25 „
London	119 „ 30 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 46 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 63 „
Nemške marke	58 „ 22 1/2 „

ZABAVI IN POUKU.

DOM
in
SVET

ZABAVI IN POUKU.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Brata Eberl,
izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.
Pleskarska obrt za stavbe in meblje.
H. EBERL & S. ZERNER,
za Františkansko cerkev v g. J. Vilharja hiši št. 4.
priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot
znano rečno fino delo in najnižje cene.
Posebno priporočilne za prekupece so oljnaté barve
v ploščevinastih pušicah (Bleibbüchen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah. (14)

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kovert s firmo
priporočata
Katoliška Tiskarna
po nizki ceni.

Vrelec „Carinthia“,
alkalična kiselica,
nahajajoča se poleg gradu Hagenegg na Koroškem,
odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vse-
bine lithija (Lithion) priporočata kot zdravilo proti boleznim
v ledjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celo
odstrani itd.
Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na
Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica
v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner
v Ljubljani. (18)